

Verseggy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény

5000 Szolnok, Kossuth tér 2.

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

**NEMZETI KULTURÁLIS ALAP –
KÖNYVTÁRAK ÉS LEVÉLTÁRAK KOLLÉGIUMA**

PÁLYÁZAT CÍME:

**„A Verseggy Ferenc Könyvtár közösségi
szolgáltatásainak értéke”**

PÁLYÁZATI AZONOSÍTÓ: 505139/265

SZOLNOK, 2026. 02. 26.

GACOV KATALIN
IGAZGATÓ

A Verseggy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény pályázatot nyújtott be az NKA Közgyűjtemények Kollégiuma nyílt pályázati felhívására 2024-ben.

Altéma kódszáma: 208139/24.

Pályázati cél: Könyvtári szolgáltatások fejlesztése a benchmarking minőségbiztosítási módszer gyakorlati alkalmazásával

A pályázat címe: A Verseggy Ferenc Könyvtár közösségi szolgáltatásainak értéke

A megvalósítás teljesítési időtartama: 2025. 01. 01. – 12. 31.

ÖSSZEHASONLÍTOTT TERÜLETEK, CÉLOK ISMERTETÉSE:

A benchmarking minőségbiztosítási módszer gyakorlati alkalmazásával a könyvtárak működésének összehasonlítása a **Közösségi szolgáltatások területén**. A vizsgálat fókuszában a szolgáltatások társadalomba juttatott értéke áll.

További célunk volt elemezni a könyvtári közösségi szolgáltatásokba fektetett anyagi eszközök megtérülését, az alábbiak szerint:

A könyvtári értékek, eredmények összecszerű kimutatásának egyik vizsgálati módszere a ROI (Return on Investment = befektetésarányos megtérülési mutató) kiszámítása. A befektetés megtérülése azt méri, hogy egy szervezet, projekt vagy szolgáltatás mennyi értéket termelt minden egyes befektetett pénzegységért.¹ A könyvtárakra vonatkoztatva a ROI megmutatja, mekkora az az érték, amit a társadalomba juttatnak a könyvtárak.

A benchmarking tevékenység során összehasonlításra kerültek az egyes könyvtárak teljesítménymutatói, valamint az azokra költött források. A kapott eredmények elemzése során azonosításra kerülnek a szolgáltatások hasonló, illetve különböző pontjai, értékei.

Azok a területek, ahol az egyes könyvtárakban magasabb értékek jönnek ki, alapul vehetők a többieknek a tudatos szolgáltatásfejlesztéshez.

BENCHMARKING PARTNEREINK VOLTAK:

1. Bródy Sándor Könyvtár
2. Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ

MEGVALÓSÍTÁS:

Személyes workshopok és több online egyeztetés során döntöttünk a kérdéses pontokban és határoztuk meg a végleges értékeket.

A szolnoki workshop 2025. május 20-án valósult meg. Az ülés során az együttműködő partnerek részletesen kifejtették az általuk vizsgált terület részleteit. Egyeztették az addig felmerülő kérdéseket. Meghatározták a mérni kívánt teljesítménymutatókat, megállapodtak a módszertani kérdésekben.

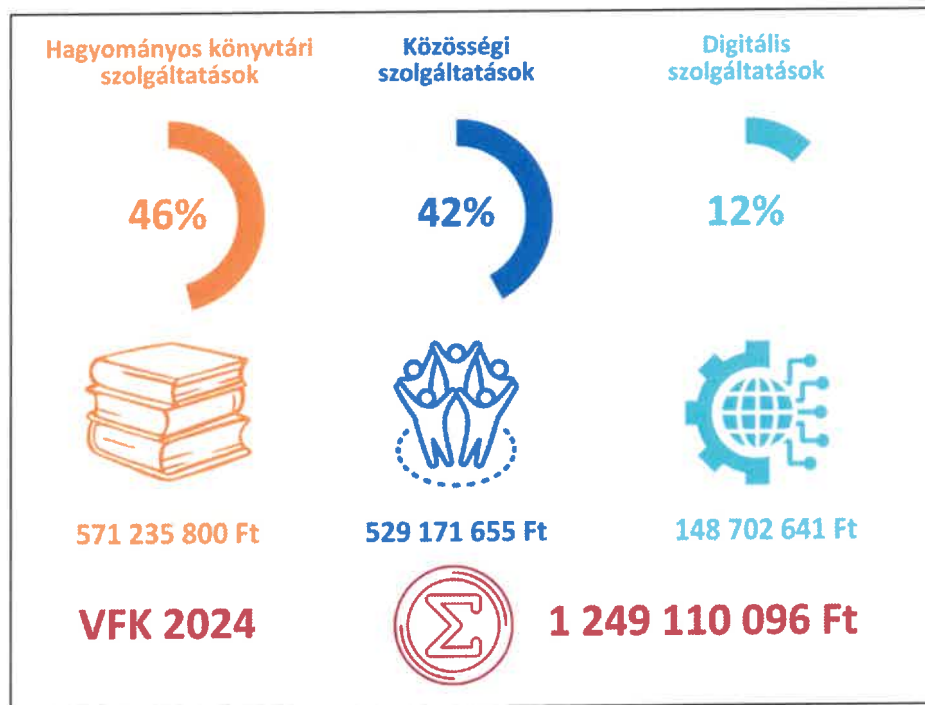
¹ Library Return on Investment – Review of Evidence from the Last 10 Years. Forrás: <https://www.ifla.org/publications/library-return-on-investment-review-of-evidence-from-the-last-10-years/> [2024. január 14.]

EREDMÉNYEK:

Társadalomba juttatott érték:

Az alábbi ábrán látható, hogy a különböző könyvtári szolgáltatásokra mekkora társadalomba juttatott értéket határoztunk meg, és mennyi lett azok összértéke.

A megtérülési mutató kiszámítása:

$$\text{ROI} = \frac{\text{Összes társadalomba juttatott érték} - \text{Könyvtár éves kiadása}}{\text{Könyvtár éves kiadása}}$$

$$\text{ROI} = \frac{1\,249\,110\,096 - 476\,139\,000}{476\,139\,000} = 1,62$$

Tehát minden egyes befektetett forint további 1,62 forint hasznot hozott a társadalomnak. Az átnézett esettanulmányokban használatos kifejezésmóddal leírva a teljes megtérülés: 1:2,62. Vagy kifejezhetjük így is: 162%-os társadalmi megtérülés.

Eredményeinket a következő infografika jól szemlélteti:

Teljesítménymutatók:

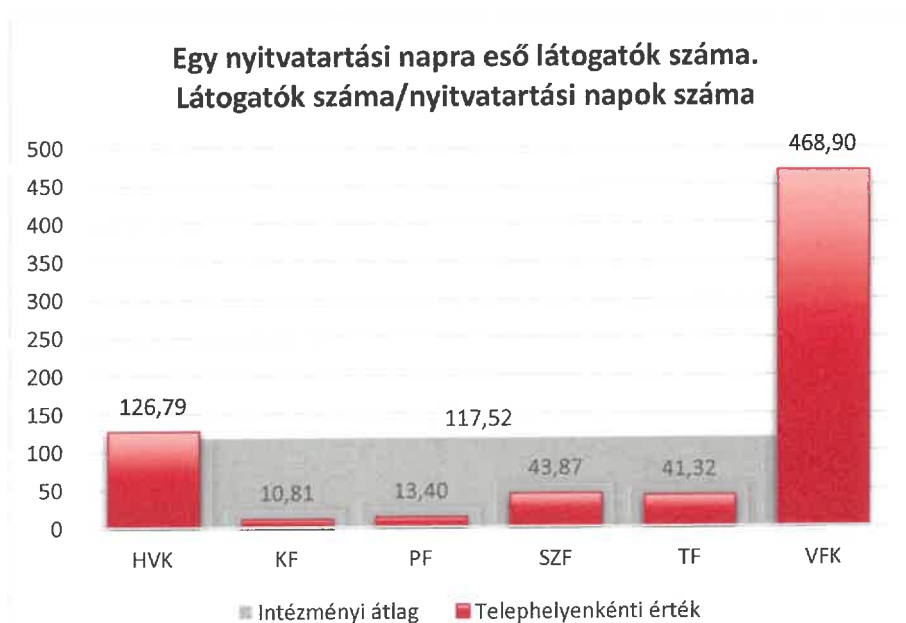
A GVKIK által javasolt különböző teljesítménymutatók közül kijelöltük azokat a mutatókat, melyeket mindannyian használunk és mérünk. Több mutatónál a szükséges adatokat külön lekérdezéssel kellett meghatározni, mivel a Kulturális statisztika nem tartalmazza. Ez mindig mutató sajátosságaihoz igazodott, és az adatok forrásáról megegyeztünk a partnerekkel. Az összehasonlíthatóság érdekében csak a települési könyvtári feladataink körét vizsgáltuk.

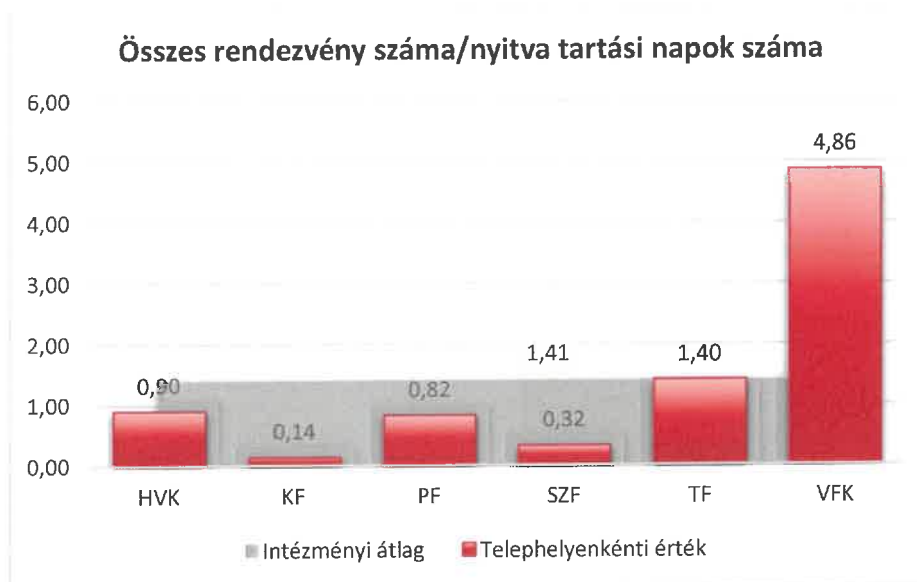
Ez alapján készült el a VFK 2024-re vonatkozó táblázata a következő kategóriákban: eredményességi, költséghatékonysági, hatékonysági, kihasználtsági, piaci térfoglalási, valamint a megtérülési mutatók. Az egyes kategóriákat hatókör szintje szerint elkülönítettük makro, intézményi és részleg mutatókra. Ezeket elemeztük oly módon, hogy összehasonlítottuk a benchmarking partnereink eredményeivel és megvizsgáltuk az eltéréseket.

Azonosítottuk erősségeinket, kijelöltük a fejlesztendő területeket. A kihasználtsági mutatóknál segítségünkre volt a BCG-mátrix, amely a szolgáltatásainkat csoportosítja. A legkisebb értéket elérők a „dőglött kutyák”, melyek életciklusa a végén jár, ezeket leépítjük, a „sztárokat” fejlesztjük, a jól bejártott, sikeres szolgáltatásaink a „fejős tehenek”, ezeket továbbra is magas színvonalon kínáljuk a használóinknak.

?	- Regisztrált olvasók száma		- Rendezvények részvételi aránya
	Szolgáltatások: - Diafilm kölcsönzés (kicsi, kihasznált állomány) - Ifi részleg könyveinek kihasználtsága		- Up-to-date mutató (beszerzési eredményesség)
	- Adó 1%-ból befolyt összeg		- Távhasználatok száma
	Szolgáltatások: - DVD, CD kölcsönzés - hangoskönyv kölcsönzés - számítógéphasználat		- Idős használók aránya
			Szolgáltatások: - társasjáték kölcsönzés
			- könyvkölcsönzés (gyerek, felnőtt)

Az eltérések egyik okaként az intézmény sajátosságait azonosítottuk – több telephelyünk van, melyek eltérő adottságokkal rendelkeznek. Ebből adódóan néhány mutató kiszámításánál kompromisszumot kellett kötni. Ahol nyitvatartási napok számát kérte a mutató, a hatékonysági és kihasználtsági mutatók esetében, számítási módszerünk az egyes telephelyekre kiszámolt értékek számtani átlagát tartalmazza.

A diagramokon jól látható a kompromisszum lényege: az intézményi átlag nem a központi könyvtár értékéhez igazodik, sokkal inkább a kis fiókkönyvtárak adatához, ahol jóval kevesebb a nyitvatartási idő és a regisztrált olvasók száma.

A rendezvények mutatójánál tekintetbe kell venni azt is, hogy a sajátos intézményi szerkezetből adódóan az egyes településrészek kulturális rendezvényszükségletét nagyrészt a saját közművelődési intézményegységeink által szervezett események teszik ki, melyek nem a könyvtári statisztikában jelennek meg. Ha a teljes intézmény közművelődési tevékenységét (rendezvényeit) vizsgálnánk, teljesen másként nézne ki a diagram.

Az eredményességi, hatékonysági és piaci térfoglalási mutatók alapján formáljuk a marketing stratégiánkat a javuló eredményességért. A megtérülési mutatók kommunikálása külső partnereink felé javítja az intézmény megítélését.

Összefoglalás:

Az adatokból jól látható, hogy az egyes könyvtárak megtérülési mutatói a nyújtott szolgáltatások típusának, mennyiségének, az azokat igénybe vevők számának függvényében eltérő értékeket mutatnak.

Kutatásunk eredményeként kiszámítottuk azt az értéket, amit a Verseghy Ferenc Könyvtár visszajuttat a társadalomba, amely többszöröse annak, mint amit a szolgáltatások fenntartására fordít.

Minden közkönyvtárnak a kötelező alap szolgáltatásain túl vannak olyan egyedi szolgáltatásai, amelyet csak ők tudnak nyújtani. Ez függ például a könyvtárosok kompetenciáitól, a rendelkezésre álló erőforrásoktól, az adott település lakossági igényeitől, a fenntartó elvárásaitól. Emiatt eltérő ROI eredményeket kapunk. A benchmarking tevékenység során nem elegendő egyszerűen összehasonlítani a végső mutatókat, részletesen elemezni kell a könyvtárak adottságait, külső környezeti tényezőit is.

SZAKMAI BESZÁMOLÓ FELTÖLTÉSE A HUNGARICANA KÖZGYŰJTEMÉNYI PORTÁLRA

Link:https://static-cdn.hungaricana.hu/media/uploads/reports/2026/NKA_-_Bencmarking_p%C3%A1lyázati_beszámolókat_2026_-_Szakmai_besz%C3%A1moló%C3%B3.pdf

Intézmény (Szolnok)				
Verseghy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény	NKA3604_4561yári összművészeti tábor-Kötelek	200000	3604/4561	Megtekintés
Verseghy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény	A Verseghy Ferenc Könyvtár közösségi szolgáltatásainak értéke	618500	505139/265	Megtekintés
Verseghy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény	IFI-TÉKA - Ifjúsági konferencia	500000	NKA 204104/01525	Megtekintés
Verseghy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény	Országos Könyvtári Napok Jász-Nagykun-Szolnok megyében a Könyvtarak az emberekért - Ünnepejünk együtt!	790000	NKA 204108/01666	Megtekintés
Verseghy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény	Országos Könyvtári Napok Jász-Nagykun-Szolnok megyében - "Esély-Egyenlőség-Könyvtár"	1800000	NKA208108/00138	Megtekintés
Verseghy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény	Országos Könyvtári Napok megvalósítására Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyében a Négy elem című témában	1600000	NKA 505108/1911	Megtekintés
Verseghy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény	„A VERSEGHY FERENC KÖNYVTÁR MUZEÁLIS GYŰJTEMÉNYÉNEK ÁLLOMÁNYVÉDELMI MUNKÁIRA"	777000	NKA 505111/852	Megtekintés
Verseghy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény	Országos Könyvtári Napok Jász-Nagykun-Szolnok megyében az "Együtt. Működik! - Találkozások a könyvtarak valós és virtuális tereiben."	1200000	NKA A2026/N8794	Megtekintés

static-cdn.hungaricana.hu/media/uploads/reports/2026/NKA_-_Bencmarking_pályázat_2026_-_Szakmai_beszámoló.pdf